

Sebaidentifikácia v multietnickom prostredí ako prostriedok etnickej tolerancie
2019 – 1 – SK01 – KA201 - 060682

Priadky - Hložany

pracovný list

didaktický materiál nárečia

PRIADKY

*Rozprávala Katarína Kukučková, narodená 14. júla 1900 v Hložanoch
tak, ako sa hovorilo v Hložanoch.*

Ja ke som ja bola mladá, keď som bola d'jouka, tajš'li zme na **priatke**. Ke zme prišli, hajde, čo budeme ňeska virábet? Upečieme kukuricu? Prvo upečieme kukuricu.

Ke zme už sa najedli kukuricu, hajde, pome s paňičkami! Kerá bude paňička? Ena sa obliekla na ženu, druhá na d'jouku, a hajde, táme s paňičkami. A ke zme tajš'li, od priatkou do priatkou, čak d'e chodili na priatke: do Horňiho konca, na Starí šor, Noví šor, Odbaru, Zlatú ulic, Prňávor, Šimandru.

A šade zme, ke zme prišli pod oblok, zabúchali, zaklopali na oblok: Za horami, za vodami, či nás pustíte s paňičkami? – Pustíme! – A potom ke zme zišli nuka, tak zme spievali, tancovali. Už potom sa spievalo tieto pesne starie: Tancuj, tancuj..., zvrtni sa mi tristo ráz, či širokí rubáč máš; či širokí, či úski, posekám ti na kúsky.

A keď sa vitancovalo, zvrtni a udi! A chlapci za nami. Obháňali nás. Kceli tie paňičke pochitať. A tak.

NÁREČOVÉ SLOVÁ

Ľudia doma často nerozprávajú spisovne ale nárečím. Keď zapisujeme nárečie, používame trochu iné pravidlá, ako keď sa píše spisovne. Snažíme sa čo najpresnejšie zapísať, čo presne počujeme. Tak je zapísané aj rozprávanie PRIATKE.

1. Spoj nárečové slovo s tým, ako sa píše spisovne.

PRVO

PRVO UPEČIEME KUKURICU.

ENA

ENA SA OBLIEKLA NA ŽENU,
DRUHÁ NA ĎIOUKU,

KE

KE ZME PRIŠLI, HAJDE,
ČO BUĎEME ŇESKA VIRÁBEŤ?

ŠAĎE

A ŠAĎE ZME, KE ZME PRIŠLI POD OBLOK,
ZABÚCHAĽI, ZAKLOPAĽI NA OBLOK:

OBLOK

A ŠAĎE ZME, KE ZME PRIŠLI POD OBLOK,
ZABÚCHAĽI, ZAKLOPAĽI NA OBLOK:

NUKA

A POTOM KE ZME ZIŠLI NUKA,
TAK ZME SPIEVAĽI, TANCUVAĽI.

JEDNA

OKNO

NAJPRV

DNU, VNÚTRI

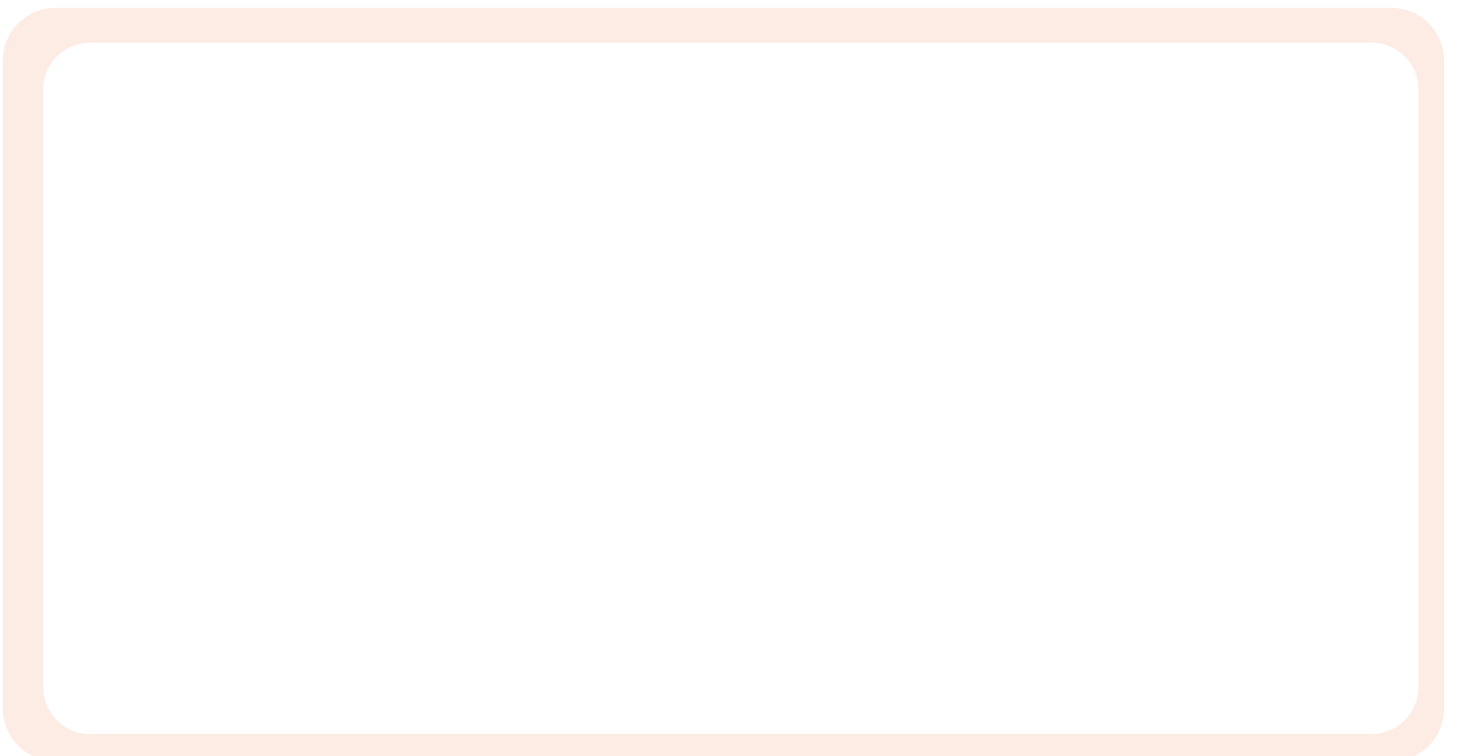
VŠAĎE

KEĎ

2. Poznáš iné slová, ktorým iní Slováci (z iných osád vo Vojvodine, na Slovensku alebo z iného kraja sveta) nerozumejú? Zapiš si ich a vysvetli ich význam.

3. Vymysli úlohu, hru s nárečovými slovami.

PRIADKY

4. Prečítaj si text o priadkách.

V dlhé zimné večery sa naše staré a prastaré mamy a dedovia venovali predovšetkým ručným prácam. **Tkali, priadli, šili, plátali, párali perie, vyrábali z husích bŕk masteničky, lúskali orechy, mrvili kukuricu, plietli košíky či vyšivali.** Pri týchto prácach si rodina a susedovci zvyčajne pomáhali. Bola to aj príležitosť na *poinformovanie sa, klebetenie i rozprávanie zaujímavých povestí a tajuplných či strašidelných príbehov*. Občas sa niečo aj prečítalo. Nechýbalo počastovanie pálenkou alebo koláčmi. Pri práci si neraz aj zanôtili.

Pozrite si ukážku priadok od folklórneho súboru Hôra z Rejdovej:

https://www.youtube.com/watch?v=Mefdg_i3ps

4. Ako trávajú dlhé zimné večery ľudia dnes?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Čo rád robíš vo voľnom čase ty?

.....

NAŠE PRIADKY

6. Urobte si vaše priadky. Vyberte si každý nejakú činnosť, ktorú budete robiť, posadajte si okolo jedného stola. Zaspievajte si obľúbené piesne, porozprávajte zaujímavé príbehy.